

Emne nr. 74

BRUK AV TRUGER

- A. Truger til folk
- B. Truger til hest
- C. Hvordan truger ble laget

A. Truger til folk

1. Hvilket navn brukte folk i Deres bygd for eksempel truga, trug, true, tryge, triug o.s.v., stegatruer, skarboge?
2. Kjenner De et verbum "truga" som betyr "binne truger på"?
3. Hva slags form hadde trugene?
4. Hvordan ble de festet?
5. Hva slags fottøy mente folk var best ved bruk av truger?
6. Hadde de truger med jernbrodd under?
7. Når nyttet de truger (for eksempel når de satte snarer, når de tråkket vei)?
8. I hva slags lende var truger mest passende?
9. På hva slags føre høvde truger best og hadde de et særskilt navn på slikt føre (trugføre)?
10. Forekom det at man laget truger i en snarvending og hvordan var de? Hadde de særskilt navn (for eksempel nautrugu) på slike truger?
11. Brukte folk et slags truger om sommeren på myrmark, for eksempel i myrslått eller ved andre anledninger?
12. Ble truger noensinne brukt til sport, for eksempel blant gutter?
13. I begynnelsen av forrige århundre (1814) var såvel "nordenfjellske" som "bergenhusiske" soldater utrustet med truger ("firkantede fliser av tre"), husker folk noe om det?
14. Ble det brukt truger under andre verdenskrigen?

B. Truger til hest

15. Hadde de navn på et sett truger til hest? (trugring for eksempel)?

16. Hva slags hestetruger ble brukt for eksempel treskiver, vidjetruger, jerntruger (jønntrog)?
17. Kunne de også bruke andre ting, for eksempel sekker, gamle bildekk?
18. Hvordan var trugene festet til hestefoten?
19. Hadde de filler rundt hestefoten for å beskytte mot gnagsår?
20. Når hadde hestene truger på fire ben, når bare på bakbena?
21. Når flere kjørte sammen og måtte brøyte vei, var det ordnet med hvem som skulle kjøre først og hvor langt stykke den første i rekken skulle trække vei?
22. Har folk brukt truger på andre dyr enn hesten, og i tilfellet ved hvilke anledninger? (For eksempel på kjøreokser, når en ku skulle leies til oxen vinterstid).

C. Hvordan truger ble laget

23. Er det brukt flere typer truger, kan det i tilfellet bestemmes hvilken type er eldst eller yngst?
24. Vet folk hvor en ny type kom fra, eller om den var oppfunnet i bygda?
25. Hvordan var trugen laget? Hvilke navn hadde de enkelte deler (for eksempel boge, ring, spola, trosk, stolpe, krossvidje o.s.v.)? Bruk bygdeformen av ordene.
26. Hva slags emner brukte de i de enkelte deler?
27. Når ble truger laget? Var det kveldsarbeid å lage nye eller bøte gamle truger? Vi er takknemlig for en bred skildring av arbeidet og miljøet når arbeidet foregikk og hvor man holdt til under arbeidet.
28. Hvilke verktøy trengte man til arbeidet?
29. Tok folk med seg reservetruger eller vidjer når de var ute og for eksempel hentet høy, eller var på snarefangst?
30. Hvilke verktøy måtte de ha med?
31. Kjøpte man truger? Hvor? Hvor meget kostet de?
32. Er noe kjent om tilvirkning av truger under annen verdenskrig (for eksempel i Saltdal)?
33. Kan det skaffes Norsk etnologisk gransking et sett truger (det greier seg også med bare en karakteristisk truge) for folk eller hest til senere oppbevaring på Norsk Folkemuseum? Mulige utgifter vil bli dekket.